

BARNEHAGEN I ENDRING OG UTVIKLING

Benedicte Møllerop

INNHold

Betydningen av en teoretisk forankring

Reggio Emilia Filosofien

Ledelse i endringsprosesser

Organisering av personalet, planleggingstid og møtevirksomheten i barnehagen

Barns medvirkning og kompetanse, fokus på voksenrollen

Rommet som den tredje pedagog

Dokumentasjon som et pedagogisk verktøy

Kvalitetsmodellen i Solbakken Barnehage

-Småbarn

- Storbarn

HVORDAN KOMMER DET SOM FINNES I HODET, EGENTLIG INN I HODET?

En teoretisk forankring

Lev Vygotskij (1896-1934) teori om læring og lærende.

Det som finnes i hodet, kommer som følge av ytre aktiviteter, *sammen med andre*, ved bruk av *hjelpemidler*, i spesifikke *kulturelle miljøer*.

Aktivitet er nøkkelord, og de aktiviteter som fører til læring viser svært tydelige kjennetegn .

Læring som sosio-kulturell historisk praksis.

(Leif Sandberg 2008)

Sosiale: aktivitetene er alltid sosiale, individuell kompetanse kommer fra ulike former for interaksjon med andre.

Medierte: vi benytter oss av hjelpemidler i våre aktiviteter. Ytre aktiviteter med hjelp av verktøy, går forut for indre tankearbeid.

Situert: aktivitetene foregår i spesielle situasjoner som kulturelle sammenheng, rom, plasser.

Kreative: aktiviteter som fører til læring og utvikling er kreative, de er grenseoverskridende. Relasjoner, hjelpemidler og situasjoner kan omskapes til noe nytt.

BARNEHAGEN I ENDRING OG UTVIKLING

Det usynlige miljøet - og det alt for synlige barnet

Vi prater så mye om barna og så lite om pedagogikken at den blir usynlig og blir tatt som en selvfølge.

Barn må oppleve at barnehagen er et sted hvor de får muligheter til å delta i interessante og meningsfulle aktiviteter.

Barn som får gjøre det, løper ikke omkring og bråker og skriker, eller trekker seg stille bort for seg selv.

(Elisabeth Nordin-Hultman)

REGGIO EMILIA

Hovedpunkter i filosofien

Det kompetente barnet

Rommet som den tredje pedagog

Et barn har hundre språk

Prosjekter

Dokumentasjon

” Det man hører glemmer man, det man ser husker man, det man gjør forstår man”

(Loris Malaguzzi)

REGGIO EMILIA

Hovedpunkter i filosofien

Oppdragelse til demokrati

Likeverd og respekt

Et mangfold av uttrykksmåter gir
en dypere forståelse

Barn lager begripelige teorier ut i
fra sitt ståsted

Lyttende pedagogikk

”Alle barn er intelligente”

(Loris Malaguzzi)

LEDELSE I ENDRINGSPROSESSER

Bryte gammelt mønster med ny kunnskap

Fokus på:

Tydlig ledelse

Lederrollen

Bygge lederteam i barnehagen - det å jobbe sammen i team gir trygghet og inspirasjon.

Klare mål

Bevisste valg

Pedagogisk plattform

Arbeidsmiljø

LEDELSE I ENDRINGSPROSESSER

Bryte gammelt mønster med ny kunnskap

Vil påvirke:

Arbeidstid.

Den enkeltes kompetanse.

Møtestrukturen i barnehagen.

Hvordan vi tilrettelegger det pedagogiske innholdet – gir flere muligheter .

LEDELSE I ENDRINGSPROSESSER

Bryte gammelt mønster med ny kunnskap

Organisering av personalet

Arbeidstid

- kan vaktsystemet endres?

I forhold til den enkeltes kompetanse

- hvordan tar vi i bruk den enkeltes kompetanse?

Møtestrukturen i barnehagen

- hvordan organiseres møtene?
- Hva fyller vi møtene med?
- pedagogiske og praktiske resultater av møtene

ORGANISERING AV PERSONALET

Organiserer personalet ut ifra:

Personalets kompetanse

Interesse og hva den enkelte ønsker

Dette bidrar til:

Arbeidsglede og mestringfølelse

Kvalitet på samspillet mellom barn og voksne.

Utvikle barns hundre språk

ORGANISERING AV PLANLEGGINGSTID og MØTEVIRKSOMHET

Leder møte

Tidspunkt: Fredag 10-11

Struktur:

Kort informasjonsrunde

Hver av de pedagogiske lederne forteller hva de jobber med, hvem som er involvert og planer videre.

Tar opp, og diskuterer aktuelle problemstillinger.

Faglig fokus

ORGANISERING AV PLANLEGGINGSTID og MØTEVIRKSOMHET

Fløyledermøte/felles ubunden arbeidstid

Storbarn

Tidspunkt: tirsdag 15-16
1 time av ubunden arbeidstid

Forutsetninger: pedagogiske ledere har tidligvakt

Struktur:
Informasjon
Månedspan, langsiktig oversikt
Ukeplan (her fastsettes også nødvendig planleggingstid for assistentene)
Barn (bruker ubunden tid sammen ved behov)
Oppsummering - hva er vi enige om ?

Småbarn

Tidspunkt: Mandag 15-16
1 time av ubunden arbeidstid

Forutsetninger: pedagogiske ledere har tidlig mellomvakt

Struktur:
Refleksjon fra ped.ledermøte
Refleksjon fra fløymøte
Barn
Pedagogisk arbeid
Oppsummering

ORGANISERING AV PLANLEGGINGSTID og MØTEVIRKSOMHET

Fløymøte

Tidspunkt: annen hver Fredag fra 12.30 – 14.00

Storbarn

Småbarn

Forutsetninger: Småbarn passer barn til storbarn

Forutsetninger: Storbarn passer barn til småbarn

Struktur:
Informasjon
Barn
Pedagogisk arbeid, utgangspunkt i mnd. plan og ukeplan

Struktur:
Informasjon
Barn
Pedagogisk arbeid

BARNES KOMPETANSE

Fokus på voksenrollen

Forutsetter:

Voksne som har fokus på barns sterke sider.

Voksne som tilrettelegger det fysiske miljøet på en måte som gjør at barn får bruke og utvikle sin kompetanse.

Voksne som forstår at barn trenger voksne som de kan konstruere verden sammen med, som ser at barn kan og vil.

Voksne og en barnehage som gir barn mulighet til å leke med de hundre språkene.

BARNES MEDVIRKNING

Fokus på voksenrollen

Forutsetter:

At barn gis innflytelse på egen hverdag.

At de voksne involverer barnet på en slik måte at det foregår læring og utvikling ved å ta utgangspunkt i det barnet kan fra før.

Voksne som tør å ikke vite hvor "veien ender".

Voksne som gir barn tid og mulighet til å reflektere (dokumentasjon og observasjon)

"Hvis et barn skal kunne velge, må det kjenne mulighetene".

ROMMET SOM DEN TREDJE PEDAGOG

Forutsetter at rommet har en tydelig funksjon, sjekklister:

Hva skal vi **gjøre** i rommet?

Innbyr rommet til godt samspill?

Hva slags materiale har barna tilgang til, lokker det barna til aktivitet og konsentrasjon?

Kan rommet endres?

Hvordan ser rommet ut gjennom barns øyne?

ROMMET OG DEN VOKSNE

Forutsetter voksne som

Vil at alle rom og materiale skal være tilgjengelig for barna hele dagen og hvor barn får leke med de hundre språkene

Bruker lang tid på å introdusere rommene og materialet for barna

Bygger en solid ”grunnmur”

Er nysgjerrige og lyttende til hvordan barna forholder seg til hverandre og rommet.

Forstår at det barna får hjelp til i dag, gjør de sammen i morgen.

Et rikt miljø krever mye organisering og oppdragelse

Arkivsystemet

På atelieret brukte vi altfor mye papir. Barna brukte lite tid på tegningene og kastet tegninger etter et par blyantstreker.

Som tiltak har barna nå fått 2 arkiver, som er alfabetisert. I det ene arkivet finner barna sin egen forbokstav der de legger tegninger de ikke er ferdige med. Når barna kommer på atelieret og spør etter nye ark, spør vi om de har sett i arkivet på sin bokstav. Hvis de har en uferdig tegning der, fortsetter de på denne. Har de ikke det, får de hente seg et nytt ark. Ferdige tegninger legges i det innerste arkivet og kan tas med hjem på slutten av dagen.

DOKUMENTASJON

Et pedagogisk verktøy

Et synlig bevis på det pedagogisk arbeidet i barnehagen.

Dokumentasjon brukes sammen med barna.

Gjør dokumentasjonen tilgjengelig for barna.

Lytt til barna, deres spørsmål, hva er de interessert i?, hva tenker de?, hva kan de fra før av?

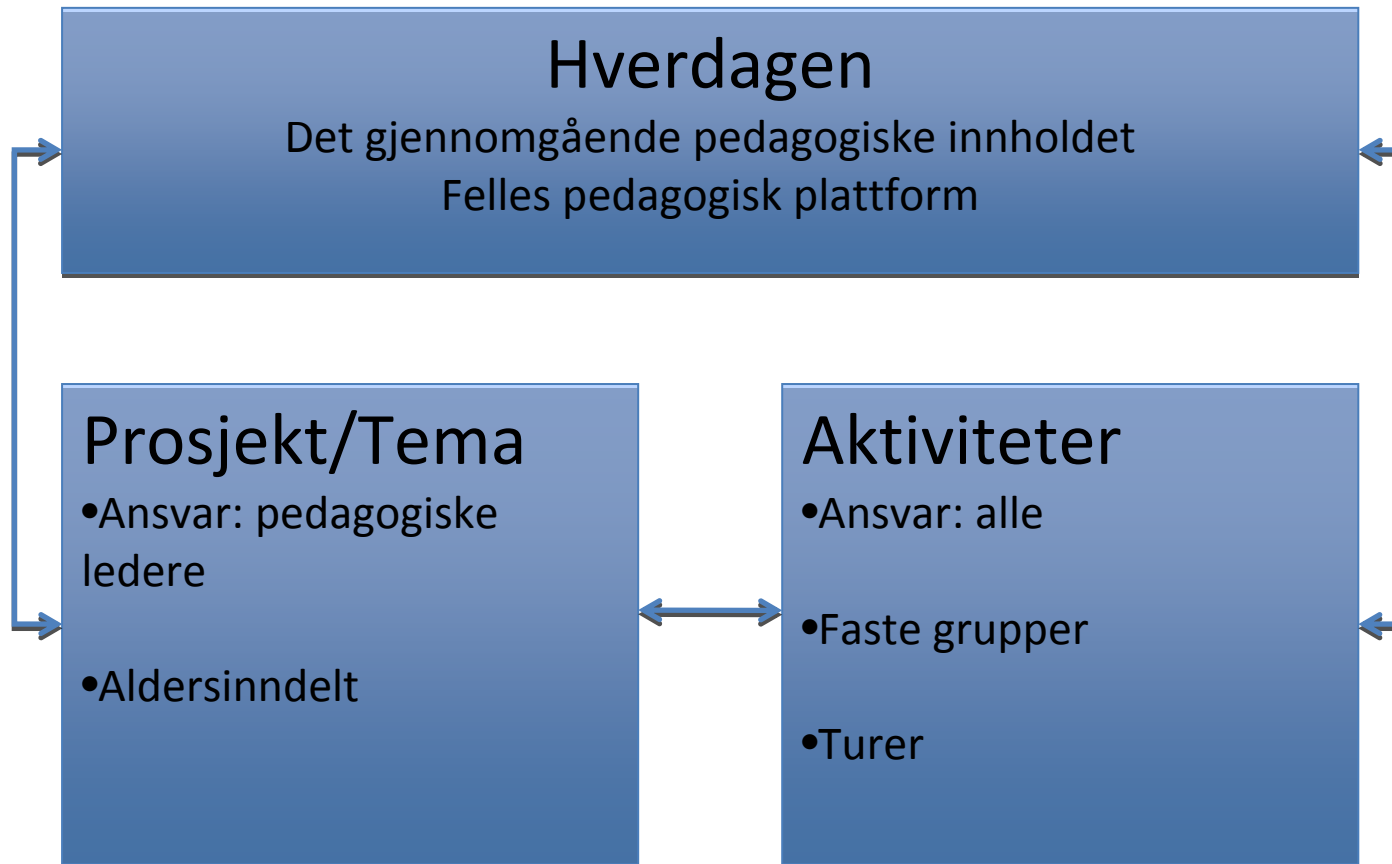
Lytt til deg selv, hvordan presenterer jeg innholdet, materialet og aktivitet, din nysgjerrighet.

Lag et dokumentasjonskart

KVALITETSMODELL I SOLBAKKEN BARNEHAGE

Et pedagogisk verktøy

KVALITETSMODELL I SOLBAKKEN BARNEHAGE

Kvalitet på småbarn

Dele ettåringer og toåringer

God tid i rutinesituasjoner – de yngste barna skal delta aktivt under måltid og påkledning.

Miljøet må tilrettelegge for sosial samlek og ”kommunikasjon” med kroppen i sentrum.

Gjennom det barna *gjør* skaper de aktivt sine relasjoner, vennskap og fellesskap.
(Gunvor Løkken, Toddlerkulturen)

KVALITETSMODELL I SOLBAKKEN BARNEHAGE

Småbarn og rommet

De yngste barna utvikler relasjon til hverandre ved å bruke kroppen, materialet og rommet i handling og lek. Det forutsetter at det fysiske miljøet er tilrettelagt for "gulvets mestere" .

"Barn trenger ikke leksaker, men saker å leke med"

Småbarn trenger plass, mye av leken kjennetegnes av "hit og dit", men er meningsskapende for barna.

Høye stoler og bord kan virke som en "vegg"

KVALITETSMODELL I SOLBAKKEN BARNEHAGE

Kvalitet på storbarn

Rommene tilbyr et pedagogisk tilbud hele dagen – rommet som den tredje pedagog

Barn er kompetente, la dem bruke sin kompetanse. Det frigjør tid til pedagogisk arbeid.

Dokumentasjon og observasjon er utgangspunktet for det pedagogiske arbeidet.

Ny organisering har gitt nye muligheter.

- Lunsjtid 10.30-12.30
- Ettermiddagsmat 14.30-15.30
- Tatt bort turdag
- Uterommet – nye muligheter

KVALITETSMODELL I SOLBAKKEN BARNEHAGE

Prosjekt på storbarn

Utgangspunktet for den det pedagogiske arbeidet:

- Fra kontroll til lytting.
- Gi næring til interessen slik at den vokser.
- Sette seg inn i faktaopplysninger.
- Ta et steg tilbake, observer hva barna er opptatt av.
- Fokus på hva barna gjør og hva vi skal jobbe med videre.
- Observasjoner – forslag – reflektere ut i fra barna – nye observasjoner

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Tidligvakten åpner uteromme kl.09.00	Tidligvakten åpner uterommet kl.09.00	Tidligvakten åpner uterommet kl.09.00	Tidligvakten åpner uterommet kl.09.00	Tidligvakten åpner uterommet kl.09.00
Lunsj: 10.30-11.30	Lunsj: 10.30-11.30	Lunsj: 10.30-11.30	Lunsj: 10.30-11.30	Lunsj: 10.30-11.30
Kl.10.00 Ukesmøte for 5 åringene. Barna planlegger uken. Kampsport: 3 gr. Før lunsj og tre gr. Etter lunsj	Kl.10.00 Engelskgruppe: Turgruppe: "Barnas Mortensrud 5 barn drar på utflukt	Kl.10.00 Engelskgruppe: Turgruppe: "Barnas Mortensrud" 5 barn drar på utflukt Kl. 13.30 Kurt har møte med 2006 barna Refleksjonstid 13.30-14.30 Kine og Anita	Kl.10.00 Engelskgruppe: Dokumentasjonstid Kine 10.00-11.00 eller: Gi dokumentasjonen tilbake til barna Framvisning: Denne dagen brukes også til framvisning av dokumentasjon fra turene. Kl.13.30 Kine har møte med 2005 barna	Møtedag for ansatte.

KVALITETSMODELL I SOLBAKKEN BARNEHAGE

Prosjekt/Aktiviteter/Grupper på storbarn

Faste grupper

- Aldersinndelte gruppemøter
- Engelsk
- Kampsportgrupper

UTEROMMET

Det største rommet

Tilby ulike aktiviteter – se hva som skjer.

Nye muligheter til å leke med de hundre språkene.

Barna kan hente materiale inne og ta med ut, og omvendt- flytt rom og tema ut.

Rommet som den tredje pedagog- også ute.

Aktive og kreative voksne – gir næring til leken.